

Emlékeztető

A védőnőket érintő ágazati egyeztetésről

Időpont: 2026. szeptember 17.

Helyszín: Egészségügyi Minisztérium

Téma: A védőnői ellátás aktuális helyzete, működési problémái és fejlesztési irányai

A **2026. szeptember 17-i ágazati egyeztetésen** a védőnői ellátás jelenlegi helyzete mellett hangsúlyosan megjelentek a népegészségügyi célkitűzések, a prevenció és a szűrések fejlesztése, a védőnői kompetenciák, a humánerőforrás-helyzet, a finanszírozás, a digitalizáció, valamint a szakmai és munkáltatói irányítás kérdései.

Az egyeztetés egyik meghatározó üzenete volt az adatalapú döntéshozatal, a partnerség és a szakmai együttműködés erősítésének szándéka.

I. A védőnői hálózat szerepe a népegészségügyben

Dr. Vokó Zoltán népegészségügyi államtitkár bevezetőjében kifejezetten elismerően beszélt a védőnői szolgálatról és annak népegészségügyi jelentőségéről. Megfogalmazása szerint a védőnők a népegészségügy egyik legfontosabb tartóerejét jelentik, ezért a hálózat működésének megerősítése és **hatékony integrációja kiemelt jelentőségű.**

Pozitív és együttműködésre nyitott megközelítéssel hangsúlyozta, hogy **az integráció akkor lehet eredményes, ha annak kialakítása találkozik a védőnők valós igényeivel**, a rendszer fejlesztése során a védőnői tapasztalatok és szempontok is érdemben megjelennek. A bevezető ezzel egyértelműen azt az irányt jelölte ki, hogy a védőnői hálózatra nem pusztán végrehajtóként, hanem a népegészségügyi célok megvalósításának meghatározó szakmai szereplőjeként tekintenek.

II. Népegészségügyi program, prevenció és kompetenciák

Az egyeztetésen jelentős hangsúlyt kapott az új népegészségügyi program, ezen belül a prevenció és a szűrővizsgálatok szerepe. A tervezett feladatokban a védőnői szolgálatnak jelentős szerepet szánnak. Ennek kapcsán többször felmerült a védőnői kompetenciák bővítésének szükségessége.

A kompetenciabővítés ugyanakkor szerintünk semmiképpen sem választható el a védőnők jelenlegi munkaterhelésétől. További feladatok csak akkor építhetők biztonságosan a rendszerbe, ha ehhez megfelelő humánerőforrás, finanszírozás, képzés, eszközellátottság és működő informatikai háttér is társul.

Külön téma volt a védőnői méhnyakszűrés. Negatívumként került szóba a ténylegesen elvégzett szűrések alacsony aránya, miközben jelentős számú védőnő rendelkezik a feladat végzéséhez szükséges képzettséggel. Indokolt annak vizsgálata, hogy a meglévő kompetencia gyakorlati alkalmazását milyen szervezési, finanszírozási vagy infrastrukturális akadályok nehezítik. **A kérdéskört alapvetően alakítja át a nemzetközi és hazai szűrési protokollok korszerűsödése is.** A hagyományos citológiai vizsgálatok helyett a szakmai hangsúly egyre inkább a primér HPV-alapú szűrés felé tolódik el. Ez a módszertani váltás, kiegészülve az önmintavételes lehetőségek terjedésével, felülírhatja a korábbi működési kereteket, így **a védőnői szűrőprogram jelenlegi koncepciójának és feladatrendszerének átfogó újragondolása vált szükségessé szerintünk.**

Az Állmatitkárság kötelezettséget vállalt arra, hogy 2026. december 31-ig felülvizsgálja a népegészségügyi szűrővizsgálatokat.



III. Humánerőforrás és a védőnői életpálya

Több résztvevő jelezte, hogy a védőnői életpálya jelenleg nem kellően vonzó, miközben az ellátórendszer egyre súlyosabb humánerőforrás-problémákkal küzd.

Az Egészségügyi Szakmai Kollégium Védőnői Tagozatának elnöke arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy **országosan 650 üres védőnői körzet van.** Lőrinczi Orsolya azt is elmondta, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye ebből a szempontból kedvező helyzetben van, ott nincs üres körzet.

A MESZK tájékoztatása szerint a 40 év alatti védőnők száma 15%-kal csökkent a szakmai tagozatban, ami egyértelműen igazolja, hogy a szakma jelenleg nem vonzó a fiatalok körében. **A korfa jelentősen el van tolódva a védőnői társadalomban is.**

A humánerőforrás-helyzet kapcsán felmerült a jogszabályi környezet újragondolásának szükségessége is. A szakemberek megtartásához kapcsolódóan szóba került **a kiégés megelőzése, az extra szabadság lehetősége, megfelelő továbbképzések biztosítása, különböző ösztönzők, valamint a munka és a családi élet összeegyeztethetőségének támogatása.** Cser Ágnes többek között kiemelte, hogy a védőnők fogpótlását ingyenessé kellene tenni.

IV. Finanszírozás és körzetstruktúra

A finanszírozás kérdése az egyeztetés során több alkalommal is előkerült. **A hozzászólásokban támogatást kapott a súlyozott finanszírozás gondolata, amely a jelenlegi, alapvetően létszámközpontú megközelítés mellett jobban figyelembe vehetné a körzetek tényleges munkaterhelését, az ellátott populáció összetételét, a helyi népegészségügyi szükségleteket és az egyéb többletterheket, azaz a területi sajátosságokat.**

Ennek kapcsán csak úgy valósulhat meg adatalapú döntéshozatal, ha előfeltételként teljesül a jelenlegi körzetstruktúra felülvizsgálata.

V. Az önkormányzati rendszer és a szakmai együttműködés

Cser Ágnes hozzászólásában nem támogatta a védőnői szolgálat önkormányzati fenntartásba történő visszahelyezését. Ugyanakkor fontosnak tartotta a gyermekorvosokkal történő szorosabb szakmai együttműködést, valamint támogatható javaslatként merült fel, hogy a védőnői szakma és az érintett szervezetek képviselői rendszeresen egyeztessenek egymással.

A rendszeres találkozók és a kétirányú visszacsatolás igénye más hozzászólásokban is megjelent, ugyanakkor **a munkáltatás szempontjából az önkormányzat nem került egyértelmű kizárásra a megbeszélésen.**

VI. Digitalizáció – az eszköz önmagában nem megoldás

Az egyeztetés egyik visszatérő fogalma az adatalapú döntéshozatal és a digitalizáció volt. **Az OKFŐ részéről elhangzott, hogy megkezdődött a védőnők munkavégzését segítő laptopok beszerzése.**

Ennek kapcsán **hangsúlyoztuk, hogy az informatikai eszközbeszerzés önmagában nem jelent digitalizációt.** Új számítógépek mellett is alapvető akadályt jelent, ha egyes ellátási helyeken nincs megfelelő internetkapcsolat, hiányzik az informatikai támogatás és a szükséges oktatás, illetve a kötelező dokumentációs rendszerek nem működnek megfelelően.

Jeleztük továbbá a minimumfeltételek és a szükséges felszereltség hiányosságait, valamint az ezek rendezésével kapcsolatos ügyintézés nehézségeit. A digitalizáció fejlesztése során ezért a technikai infrastruktúra mellett a tényleges védőnői munkafolyamatokat és **a felhasználói élményt is figyelembe kell venni.**

VII. Védőnőképzés és utánpótlás

Jeleztük, hogy a humánerőforrás-probléma kezelésében a védőnőképzés helyzetének felülvizsgálata sem kerülhető meg. Tapasztalataink szerint a hallgatók nem minden esetben érkeznek megfelelő gyakorlati tudással a nagy szakmai gyakorlatokra, miközben a rendelkezésre álló gyakorlati idő sem elegendő ahhoz, hogy a hivatás gyakorlati alapjait megfelelő mélységben elsajátítsák és a védőnői munkafolyamatokat egészében megismerjék. **Az oktató védőnők ösztönzői pedig hiányoznak a rendszerből.**

A képzés tartalmának, a gyakorlati képzés időtartamának és a képzőhelyek, illetve mentorok szerepének áttekintése ezért a védőnői utánpótlás szempontjából is indokolt.

Az egyeztetésen többen megkérdőjelezték a levelező munkarendű védőnőképzés létjogosultságát. **Álláspontunk szerint egy jelentős utánpótlási problémával küzdő hivatásban nem a belépési lehetőségek szűkítése a megfelelő irány,** különösen a már munka és család mellett tudatos pályamódosításra készülő felnőttek esetében. **Nem a képzési forma, hanem a megszerzett tudás, a gyakorlati felkészültség és a tényleges pályára lépés kell, hogy mérvadó legyen.** A pályamódosítóként pályakezdő védőnőkre értékes, megbecsülendő és megtartandó humánerőforrásként kell tekintenünk.

VIII. Az ellátási formák közötti aránytalanság

Az egyeztetés jelentős része a területi és iskola-egészségügyi védőnői ellátás problémáira koncentrált. **A kórházi védőnők és a Családvédelmi Szolgálatokban dolgozó védőnők helyzetéről sajnos aránytalanul kevés szó esett.**

A védőnői szolgálat átfogó helyzetértékeléséhez elengedhetetlen, hogy ezen ellátási területek sajátos problémái, kompetenciái, munkaterhei és fejlesztési igényei is kellő figyelmet kapjanak a következő egyeztetések alkalmával.

IX. Egyértelműen jeleztük, hogy nem építhetünk kizárólag az elhivatottságra

Az egyeztetés elején és végén is hangsúlyoztuk, hogy megítélésünk szerint az utolsó órában vagyunk ahhoz, hogy a védőnői szolgálat hosszú távú fennmaradását biztosítani tudjuk.

Napjainkban jelentős részben azok a kolléganők tartják működésben a rendszert, akik erős szakmai elkötelezettséggel, szívvel-lélekkel végzik hivatásukat. Azonban erre önmagában nem lehet népegészségügyi stratégiát alapozni.

Az egyre növekvő feladatterhelés, a külső nyomás, a szakmai és emberi támogatás hiánya, az infrastrukturális problémák és a rendszer működési nehézségei egyre több kolléganőt készíthetnek arra, hogy elgondolkodjanak a pálya elhagyásán.

A meglévő szakemberek megtartását, munkafeltételeit és szakmai támogatását stratégiai kérdésként szükséges kezelni.

X. A partnerség és megújulás első tapasztalatai

Pozitívumként értékeltük, hogy a védőnői ellátás problémái magas szintű ágazati egyeztetés keretében kerülhettek napirendre és minden résztvevő részéről érzékelhető volt a felvetett problémák iránti érdeklődés.

A megbeszélés során az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) főigazgatója, Dr. Tóth Árpád kifejezte személyes sajnálatát és elnézést kért a védőnőktől az elmúlt három évben elszenvedett nehézségekért.

Elismerte, hogy az eddig végrehajtott centralizáció nélkülözötte a kellően átgondolt, megalapozott szakmai koncepciót, így sok esetben ad hoc jellegű intézkedések sora valósult meg, **ami több száz védőnőt érintett hátrányosan a mindennapi munkája során.**

Hangsúlyozta, hogy tisztában vannak az ellátórendszer számos területén fennálló égető problémákkal, ugyanakkor **kiemelt célnak tartják a védőnői hálózat érdemi megújítását.**

A főigazgató által megfogalmazott elnézésekérést és a nyitottságot fontosnak tartjuk közvetíteni a védőnők felé, bízva abban, hogy ez a hozzáállás megalapozza a jövőbeni partnerséget és a felmerülő problémák konstruktív rendezését.

Az egyeztetés során értő figyelmet tapasztaltunk az általunk ismertetett problémák iránt. A szakmai összefoglalónkra több résztvevő is pozitív visszajelzést adott.

Ugyanakkor az egyeztetés személyi és kapcsolati dinamikája már lényegesen vegyesebb benyomást keltett bennünk. **A megbeszélés során megfigyelhető volt egy intézményi szinten mélyen beágyazott, egymást rutinosan támogató szakmai mag jelenléte.** Ez a zártabb jelleg időnként a meglévő viszonyok együttes védelmének érzetét keltette, szemben a reformokat támogató, szélesebb körű és nyitott szakmai partnerséggel.

A megújulás frissessége emiatt egyelőre kevésbé volt tapasztalható, hiszen a terület korábbi működését alapvetően meghatározó szakemberek változatlan szerepvállalása mellett az érdemi szemléletváltás még nehezen tapintható.

Bízunk azonban abban, hogy a most megkezdett párbeszéddel megnyílt a tér a valódi változások előtt. A következő időszak egyik legfontosabb kérdése az lesz, hogy **a meghirdetett nyitottság valóban képes-e teret adni új megközelítéseknek és a terepen dolgozó védőnők tapasztalatainak,** vagy a szakmai döntés-előkészítés továbbra is alapvetően a korábban kialakult kapcsolati és intézményi struktúrák mentén működik tovább.

A találkozó tapasztalatai alapján bizakodással, de megfontolt óvatossággal tekintünk a jövőbe.

Kifejezetten üdvözljük azt az elhangzott ígéretet, hogy a megújulás valamennyi mérföldkövének egyeztetést kezdeményeznek a szakmai szervezetekkel. Számunkra ennek a vállalásnak a következetes teljesítése lesz a partnerség igazi próbája.

Akkor tudjuk majd sikeresnek tekinteni a folyamatot, ha a közös gondolkodás konkrét döntésekben és a védőnők mindennapjait segítő, érezhető intézkedésekben ölt testet.

A következő egyeztetésre készülve három kiemelt témában részletes szakmai anyag összeállítását kezdtük meg, amelyekben a jelenlegi helyzet bemutatása mellett konkrét problémákat, javaslatokat és lehetséges megoldási irányokat is megfogalmazunk.